

Aan de hand van praktijkvoorbeelden schrijven twee dierenartsen maandelijks over ziekten in de melkveehouderij. Dierenarts Toon Meesters (rechts), van dierenartsenpraktijk Visdonk uit Roosendaal, en Jef Laureyns (links), verbonden aan de Universiteit Gent, wisselen elkaar af bij een beschrijving van ziektebeeld tot behandeling.

Paratuberculose

Een zieke koe is als kalf al besmet

Tijdens mijn bedrijfsvisite werd ik verzocht te kijken naar een zesjarige koe die een maand daarvoor was afgelkald. De melkproductie was gedaald en het dier had al een week diarree. De koe at nog goed, oogde alert en had een normale lichaamstemperatuur. Ze was opvallend mager en tussen de kaaktakken onder de kin was een zwelling te zien als gevolg van vochtophoping. De mest was waterdun met gasballetjes.

Gezien de leeftijd van de koe, het tijdstip van optreden en de typische verschijnselen dacht ik sterk aan paratuberculose. Om die reden nam ik een mest- en bloedmonster voor verder onderzoek. In de mest van de koe werden met een speciale kleuring grote hoeveelheden paratbc-bacteriën aangetoond en ook het bloedonderzoek was positief.

Een therapie bij een klinisch geval van paratuberculose is niet mogelijk. Aangezien een koe een infectie vaak als kalf oploopt, en pas na drie tot zes jaar klini-

sche verschijnselen laat zien, is in overleg met de melkveehouder besloten nader laboratoriumonderzoek onder de andere dieren in het koppel te doen.

De veehouder had zich eerder al opgegeven voor vrijwillige deelname in het melkonderzoek op para-tbc zoals dat dit voorjaar door LTO en NZO bij alle Neder-

landse melkveehouders aangeboden is. Bij de halfzusters en de dochters van deze koe is alvast bloedonderzoek gedaan. Afgesproken is om na de uitslagen een preventieplan op te stellen.

Toon Meesters,
dierenarts te Roosendaal

De encyclopedie Paratuberculose

Paratuberculose is een besmettelijke chronische darmondsteking die wordt veroorzaakt door de bacterie *Mycobacterium avium* van het type paratuberculosis (MAP). De ziekte para-

tbc komt voor bij alle

veewers. Met name

in en geiten zijn

voelig voor.

Besmetting vindt

plaats bij het jon-

ge kalf. Besmet-

te melk en biest-

melk en met

mest bezoe-

deld voer,

drinkwater, voerbakken, vloeren, stalmuren en weiden zijn voornamelijk besmettingsbronnen voor kalveren. De ziektesymptomen komen pas na twee tot zes jaar tot uiting.

Vaak begint de ziekte vaag met een langzaam dalende melkproductie, conditieverlies en wat dunnere mest. Enkele weken na afkalven begint een ernstige diarree met gasballetjes erop. Dan volgt ernstige vermagering, zwaar productie-verlies en oedeem onder de kin als gevolg van het chronisch verlies van serum-eiwit.

Omdat de ziekte zo langzaam verloopt, kan een besmet dier langdurig onopgemerkt smetstof uitscheiden. Vaak infecteert een para-tbc-koe haar eigen kalf, maar via besmette mest en

melk kan ze ook andere kalveren besmetten.

In de bestrijding is het van belang om positieve koeien op te sporen en nieuwe infecties bij het jongvee te voorkomen door een strikte hygiëne bij afkalven en bij opfok en een fysieke scheiding van oudere dieren en kalveren. Mestcontact van koeien naar kalveren moet onmogelijk worden. Dat betekent na de geboorte het kalf onmiddellijk van de moeder scheiden en na de biestperiode overgaan op kunstmelk.

Para-tbc heeft speciaal aandacht van PZ, LTO en NZO, die in een project deze ziekte beter beheersbaar willen maken. Ook DGZ Vlaanderen besteedt aandacht aan de bestrijding van para-tbc.

